

HET VOLKS BELANG

LIBERAAL VLAAMS TIJDSCHRIFT
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

Nr 08 • Oktober 2023
Jaargang 144 • maandblad

In dit nummer

EDITORIAAL

Democratie onder druk / 2

ACTUEEL

Een strategie voor Open Vld / 3

BUITENLAND

Palestina en Israël:
de oorlog achter de oorlog / 6

BOEK VAN DE MAAND

Wij en de Nederlanders / 8

KUNST

Het Emile van Dorenmuseum / 9

OPINIE

Fusie of niet? / 10

LVV

Pensioenstelsel als
tikkende tijdbom / 11

LIBERAS

Steentjes voor de 'M34' / 12

liberaal vlaamsverbond

Hoe het tij keren?

Egbert Lachaert ging en Tom Ongena (foto) kwam. Intussen zit Open Vld in de hoek waar de klappen vallen. En het blijft maar duren: door de dodelijke terreuraanslag op twee Zweedse voetbalsupporters, als gevolg daarvan het ontslag van Justitieminister Vincent Van Quickenborne (Open Vld) en zijn vervanging door zijn adjunct-kabinetschef Paul Van Tigchelt, wat dan weer tot kwade reacties leidde bij enkele mogelijke kandidaten om Van Quickenborne op te volgen, heeft de zaken niet vergemakkelijkt voor voorzitter Ongena. Intussen naderen de verkiezingen van juni 2024 snel. Een aanzienlijk verlies van stemmen en zetels voor Open Vld lijkt moeilijk af te wenden. Dat is althans de eigen analyse van Pieter Coene, politiek secretaris van het LVV die meteen enkele positieve raadgevingen ontwikkelt. "De partijtop zal goed moeten nadenken over de strategische opstelling en lange termijnvisie. Zal er ruimte zijn voor een nieuwe generatie om de geloofwaardigheid van de partij te herstellen? Zo niet, dreigt het politieke liberalisme in Vlaanderen te verdwijnen. Dit terwijl er nog steeds een duidelijke liberale grondstroom aanwezig is bij de bevolking. Laat dit artikel een eerste aanzet zijn om het tij alsnog te doen keren", zo schrijft hij.

Lees meer blz. 3: "Politiek, vrijheid en macht" »

voorwoord door Bert Cornelis

“
***Het voortdurend
beschimpen van de
parlementaire democratie
heeft in de jaren dertig tot
oorlog en verderf geleid.***
”

Democratie onder druk

De Duitse auteur en professor Harald Jähner ('Wolfstijd' en recent 'Hoogteroes') zei in een interview met het weekblad Knack (11.10.2023) dat de pers een grote rol speelde in de afschaffing van de democratie begin jaren dertig in Duitsland. In 1933 kwam Adolf Hitler aan de macht. "Een eerste tekortkoming", aldus Jähner, "was dat de pers verzuimd heeft om aan haar lezers uit te leggen waarom partijen inhoudelijk van mening verschillen, en heeft ze de complexiteit van de dilemma's niet uitgelegd". De media focusten zich op de politieke strijd en het geruzie. Zo ontstond het beeld van het parlement als een zinloos forum van wederzijdse haat en niet als een instrument dat problemen kon oplossen. Aan het eind van de Duitse Weimarrepubliek (1919-1933) was de politiek daar inderdaad niet meer toe in staat, maar dat lag ook aan de manier waarop er over de politiek werd bericht.

Passie voor de lezers

Een tweede fout volgens Jähner is dat de pers schreef wat haar lezers graag wilden horen. "Elke politieke strekking, hoe klein ook, had in Duitsland haar eigen krantje dat de lezer vooral bevestigde in zijn eigen overtuiging en een andere mening geen kans gaf. Dat lag natuurlijk ook aan die lezers. De media die nog een beetje moeite deden om de discussie open te houden, verloren in snel tempo oplages. De media die hun bubbels bedienden bleven daar min of meer van gespaard." Volgens Jähner is dit een symptoom van een samenleving met een groot democratisch probleem. En dan komt de pijnlijke

vaststelling van de Duitse auteur: "Het is een ontwikkeling die me ook vandaag, zacht gezegd, irriteert." Als de ondergang van de Duitse democratie één ding heeft geleerd: het meningsverschil, de openheid voor andere opinies, moet je zoveel mogelijk koesteren.

Bangelijk

De woorden van Jähner zijn vandaag pijnlijk confronterend. Want wat zien we bij een analyse van onze hedendaagse democratie? Grote en bangelijke vergelijkingen. De pers is al lang in het bekende bedje ziek. Er is nog nauwelijks aandacht voor het inhoudelijke werk van het parlement. De aandacht gaat eerder uit naar de politieke spelletjes en het geruzie van elke dag. En dat is bijzonder frustrerend voor parlementsleden die het nog goed menen, maar er niet meer in slagen hun boodschap nog tot bij hun kiezers te krijgen. Dit alles leidt vandaag tot een situatie waarbij het parlementair systeem zelf wordt in vraag gesteld en er stemmen opgaan om aan dit systeem te morrelen. Voorwaar een gevaarlijke weg.

Sommige politici proclameren het eenheidsdenken of poneren eenvoudige oplossingen waar niet veel intellectuele flexibiliteit voor nodig is. Onder het mom van een 'cultuuroorlog' proberen zij de bevolking te misleiden, zogezegd als verdedigers van de Westerse waarden. Maar als er één vijand is van die waarden dan zijn het wel deze extremistische onheilsprofeten.

Het voortdurend beschimpen van de parlementaire democratie, vooral door extremisti-

sche politici, het politieke discours herleiden tot een argeloos en kinderachtig spel heeft in de jaren dertig tot oorlog en verderf geleid. We zijn beducht om dergelijke vergelijkingen te maken, maar het boek van Jähner 'Hoogteroes' over het onstuimige Interbellum in Duitsland is een ware "eyeopener". We hebben dus bekwame en expertisevolle politici nodig die op een geloofwaardige en integere manier de democratische instellingen verdedigen, tegen alle extremen in. De media moeten voor politici kritisch blijven, zonder daarbij een genadeloze hardheid te bezigen die tot een groot misprijzen van de politiek kan leiden.

We moeten behoedzaam zijn voor de perfide verleiding van sommige politici die door hun

retoriek alleen maar bevolkingsgroepen tegen elkaar willen opzetten. En we mogen ons heil niet zoeken in grote helden die ons de grote verlossing zullen brengen. Zij zijn er enkel maar op uit om ons te verdelen.

HARALD JÄHNER
HOOGTEROES
DUITSLAND EN DE DUITSERS
TUSSEN TWEE OORLOGEN

Middenpartijen

Jähner verklaart de opgang van Hitler vanuit een interessant perspectief: de rechts-conservatieve middenvleugel was in Duitsland meer bezig met het bekampen van de sociaal-democratische middenvleugel dan met het stoppen van de nazi's. Daarom zijn er centrumpolitici met moed en overtuiging nodig die de extremen kunnen stoppen.

Een laatste voorwaarde is dat de problemen van de mensen ernstig worden genomen en niet worden gebagatelliseerd. De bedreiging door migratie, het geweld op minderheden, armoede en bestaansonzekerheid, aantasting van onze liberale vrijheden en waarden, het gevoel niet meer mee te tellen, onveiligheid, daar moet men over praten, naar oplossingen zoeken, en deze zeker niet onder de mat vegen.

(* Harald Jähner, *Hoogteroes. Duitsland en de Duitsers tussen twee oorlogen*, De Arbeiderspers, Amsterdam, 2023.)

Politiek, vrijheid en macht

Strategie voor een liberale partij in Vlaanderen anno 2023

In het turbulente politieke landschap van Vlaanderen navigeert Open Vld door woelige wateren, worstelend met haar identiteit en positie. De vreugde van regeringsdeelname onder het leiderschap van Alexander De Croo heeft plaatsgemaakt voor interne onenigheid en dalende peilingen. Deze bijdrage verkent een strategische herpositionering van de partij, gegrondvest op haar liberale wortels en kijkt naar een toekomst waarin ideologie en pragmatisme samengaan. Het biedt een diagnose van de huidige malaise en schetst een pad naar een mogelijke renaissance van het politieke liberalisme in Vlaanderen.

door Pieter Coene

De Corona- en energiecrisis werden door de regering weliswaar bezworen, maar dit heeft een gat in de begroting geslagen. Diegenen die naar een nieuw politiek tijdperk smachten, voelen nu de rauwe pijn van de teleurstelling.

De Partij van de Burger

Opgericht in 1992 als opvolger van de PVV en in 2007 herdoopt tot Open Vld, positioneerde de partij zich als 'partij van de burger'. Ze streefde naar het ontmantelen van de macht van de zuilen en het versterken van de stem van burger in het beleid. In haar beginselverklaring bepaalde de partij dat het overheidsbeslag maximaal 30% van het bruto binnenvlands product mocht bedragen.

Het ideologisch reveil van de liberale partij was al tien jaar eerder begonnen met de verkiezing van Guy Verhofstadt tot partijvoor-

zitter in 1982. Hij schudde, samen met zijn medestanders, de ingedutte partij wakker en heroriënteerde haar focus, weg van louter regeringsdeelname. Als vicepremier en minister van Begroting in de regering-Martens VI, kreeg hij tussen 1985 en 1987 de kans - met wisselend succes - zijn theorieën in de praktijk te brengen. Deze periode eindigde met de val van de regering en een jarenlange verbanning naar de oppositie.

In 1999 kon Guy Verhofstadt eindelijk zijn droom waarmaken en premier worden in een onuitgegeven kabinet van liberalen, socialisten en groenen. Guy Verhofstadt verliet de Wetstraat 16 uiteindelijk in 2008. Zijn palmares moet het vooral stellen van ethische verwezenlijkingen. Het overheidsbeslag van 30% bleef een fata morgana in een woestijn van belastingen en heffingen.

Oktober 2020: de Vivaldi-regering treedt aan met premier Alexander De Croo aan het stuur. Voor het eerst sinds het einde van de laatste Verhofstadt-regering in 2008, neemt een Open Vld-politicus zijn intrek in de Wetstraat 16. Hoewel Open Vld slechts de zevende partij is in een heterogene coalitie, heerst er intern euforie. De regering-De Croo symboliseert een frisse start voor België én voor Open Vld, belooft constructiever bestuur en schept hoop op een opwaartse trend in de peilingen en uiteindelijk bij de verkiezingen.

'Fast forward' naar oktober 2023: Open Vld haalt in een peiling van RTBF en de franstalige krant La Libre Belgique haar slechtste resultaat ooit: 7,9%. Eind juni gaf partijvoorzitter Egbert Lachaert er al de brui aan en verkoos Open Vld tijdens een congres op 23 september Tom Ongena tot interim-voorzitter. Na een veelbelovende start is de Vivaldi-regering evenwel verzand in intern gekibbel, met nauwelijks noemenswaardige hervormingen.

Eind juni gaf partijvoorzitter Egbert Lachaert er de brui aan en verkoos Open Vld tijdens een congres op 23 september Tom Ongena tot interim-voorzitter.

Nadien bleef Open Vld op quasi alle niveaus regeringsverantwoordelijkheid opnemen, opnieuw met zeer wisselvallig resultaat. De partij werd ongeloofwaardig op vlak van economie, nochtans de core business van de partij.

Strategie en machtsdenken

Open Vld-politici waren nooit verlegen om ideeën, met talrijke boeken, manifesten en ideologische congressen als bewijs. De omzetting van die ideeën in de praktijk is echter een heikel punt. Machtsdeelname ging voor Open Vld samen met compromissen, als een stempel zonder inkt.

De bescheiden resultaten van Open Vld in verschillende regeringen zijn vooral het gevolg van een gebrek aan strategie en machtsdenken. De Pruisische generaal Carl Von Clausewitz stelde in zijn bekende werk 'Vom Kriege' dat oorlog de verderzetting is van politiek met andere middelen. De omgekeerde stelling is evenzeer waar: politiek is een vorm van oorlog met andere middelen. Een goed politicus - en bij uitbreiding een politieke partij - moet gewapend met een gedegen strategie zijn om de politieke strijd aan te gaan.

Hoe ziet zo'n Grand Strategy er nu voor een liberale partij uit? Het antwoord is niet eenvoudig, maar onderstaande punten geven de essentie weer, gerangschikt op belang en logica:

1. Wat is het doel?

Een politieke goede strategie begint met een duidelijk doel. Wie niet weet waarvoor hij staat en waarvoor hij vecht, verliest. In politieke strategie is het doel de ideologie. De liberale ideologie bestaat uit een combinatie van individuele rechten en vrijheden en het besef dat vrije, niet-gereguleerde processen tot optimale uitkomsten leiden. Liberalen verzetten zich tegen overdreven inmenging van de overheid in het persoonlijke leven en nodeloze planning en regulering. Het liberalisme, als levenshouding van vrije en verantwoordelijke individuen, dient onbevreesd uitgedragen te worden door een liberale partij.

2. Vertaling van de ideologie naar de praktijk

Het omzetten van ideologie naar de praktijk betekent het in evenwicht brengen van aspiraties en haalbaarheid. Ideeën die geen praktische toepassing vinden, blijven opgesloten in een ivoren toren en verliezen hun waarde. Ideeën zijn niet in steen gebeiteld, maar dienen pragmatisch benaderd te worden. Een goed strateeg is tegelijkertijd extreem radicaal en extreem pragmatisch.

3. Electorale slagkracht

Politieke macht zonder breed electoraat is een illusie. Duidelijke standpunten en transparante communicatie zijn noodzakelijk om stemmen te winnen. Wie echter de waan van de dag volgt om kiezers te verleiden, zal met lege handen achterblijven.

4. Ken uw vijand

Ideeën en principes zijn belangrijker dan persoonlijke ambities en posities. Verlies geen tijd en energie met interne conflicten, maar focus op de echte partijpolitieke vijanden van het Vlaamse liberalisme: de collectivisten van alle partijen, en dan in de eerste plaats de PS en het Vlaams Belang.

5. Tijd, ruimte en plaats

Een goed strateeg begrijpt de verbinding tussen tijd, ruimte en plaats, en weet het macro-niveau met het microniveau te verzoenen. De invulling van het liberalisme zal bijvoorbeeld verschillend zijn naargelang men op het federale niveau dan wel in een kleine gemeente opereert. Beide niveaus hebben echter invloed op elkaar. Minder fiscale inkomsten op federaal niveau leiden tot minder inkomsten voor de gemeenten, terwijl financiële problemen van de gemeenten ook financiële problemen voor het federaal niveau kunnen veroorzaken. Een goed strateeg snapt deze dynamiek en handelt navenant.

6. Rode lijnen

Wees zeer goed voorbereid en trek rode lijnen. Liberalen zullen steeds in de minderheid zijn bij regeringsonderhandelingen. Hiervoor is maar één oplossing: harder werken en beter voorbereid zijn dan je politieke tegenstanders. Als minimale doelstellingen niet kunnen binnengehaald worden, is het kiezen voor de oppositie verstandiger dan regeringsdeelname, mits de focus ligt op de inhoud en niet op persoonlijke ambitie.

Tom Ongena.

Egbert Lachaert

Concrete actiepunten

Naast enkele strategische bedenkingen is er ook concrete actie nodig. Onderstaande punten zijn essentieel voor Open Vld om terug relevanter en strijdbaarder te zijn.

1. Studiedienst en vorming

Bouw de studiedienst verder uit en geef hierbij zowel aandacht voor ideologische diepgang als voor praktische vertaling en technische kennis. Zorg ervoor dat elke mandataris en kandidaat een goede basiskennis heeft van de liberale ideologie en dit praktisch kan vertalen en uitleggen aan kiezers. Zorg er eveneens voor dat onderhandelaars steeds goed voorbereid zijn en kunnen terugvallen op de studiedienst wanneer dit nodig is.

2. Contact met de kiezer

Wees zoveel mogelijk aanwezig op het terrein en ga het gesprek aan met kiezers, zowel fysiek als op sociale media. Geef hierbij vooral aandacht aan kiezers die het niet met je eens zijn en tracht hen te overtuigen van je ideeën en voor je te stemmen.

3. Betrokkenheid van de mandatarissen en het liberale middenveld

Zorg ervoor dat elke mandataris, van het federale parlementslid tot het gemeenteraadslid in een kleine gemeente betrokken is bij de

partij en kan terugvallen op het partijhoofdkwartier wanneer dit nodig is. Open Vld heeft vele burgemeesters en schepenen die een lokale machtsbasis hebben uitgebouwd en electoraal sterk staan. Koester deze lokale mandatarissen. Betrek ook het brede liberale middenveld, waarbinnen vaak zeer waardevolle initiatieven plaatsvinden, meer bij de partijwerking.

4. Interne cohesie

Open Vld is helaas vaak het toneel van interne strijd en lekken. Interne discussies belanden maar al te vaak op de straatstenen. Stop hiermee en geef enkel intern kritiek en spreek extern met één stem.

Slotbedenkingen

Liberalen zullen wellicht altijd, zowel in België als in Vlaanderen, de minderheid uitmaken, aangezien de overheid al te vaak wordt gezien als de oplossing voor allerhande maatschappelijke vraagstukken. De wildgroei aan subsidies is hier maar één voorbeeld van. De beste strategische positie voor een liberale partij in Vlaanderen is die van een ideologisch consequente zweeppartij, die een tegenkracht vormt voor de collectivisten van alle partijen. Een partij met heldere inhoudelijke standpunten, een partij die terug ergens voor staat.

Dit is zeker niet de gemakkelijkste weg naar electoraal succes en partijpolitieke invloed, maar het is wel de meest duurzame. Regeren, met de bijbehorende compromissen en pragmatisme, is geen taboe, maar zeker ook geen verplichting. Eerdere pogingen om de liberale partij om te vormen tot een brede volkspartij zijn op niets uitgedraaid en hebben geleid tot inhoudelijke verwatering. De huidige rol van de VLD als een louter beleidsgerichte partij - zonder sterke steun in stemmen en parlementaire zetels - is eveneens gedoemd te mislukken, resulterend in totale apathie en irrelevantie. De partij mist op dit moment de noodzakelijke geloofwaardigheid.

De verkiezingen van juni 2024 naderen snel. Een aanzienlijk verlies van stemmen en zetels voor Open Vld lijkt moeilijk af te wenden. De partijtop zal goed moeten nadenken over de strategische opstelling en lange termijnvisie. Zal er ruimte zijn voor een nieuwe generatie om de geloofwaardigheid van de partij te herstellen? Zo niet, dreigt het politieke liberalisme in Vlaanderen te verdwijnen. Dit terwijl er nog steeds een duidelijke liberale grondstroom aanwezig is bij de bevolking. Laat dit artikel een eerste aanzet zijn om het tij alsnog te doen keren.

Palestina-Israël

De oorlog achter de oorlog

door Lukas De Vos

Als uitvloeisel van de soennitische Moslimbroeders sinds 1987, streeft Hamas het kalifaat met de sjaria en de geloofs Jihad na, maar laat zich dienen door sjiietisch Iran. Godsdienst en dienstbaarheid – sociale inzet en liefdadigheid voor de eigen geloofsgenoten – zijn de hoekstenen. Martelaarschap is het hoogste doel om de eeuwige vreugde te verkrijgen. “Zelfmoordterroristen” zijn de nieuwe vorm van sluipmoordenaars.

In politieke analyses van de verrassende, moorddadige inval in Israël wordt die monomane of “puurheidsgedachte” zelden onderstreept. In Hamas’ ‘Verbondstekst’ van 1988 staat nochtans nadrukkelijk: “Constant preparation has continued and so has the readiness to sacrifice life and all that is precious for the sake of Allah”. Het enige verschil met ISIS of andere Jihads is dat Hamas een eigen staatje bestuurt, na te hebben afgerekend met Fatah, eertijds Arafats “Bevrijdingsbeweging van Palestina” (1959). Fatah was opgezet als een zuiver politieke, seculiere, anti-zionistische organisatie, die geweld evenmin schuwde (Al Aksabrigade), om het voormalig Britse mandaatgebied volledig in handen te krijgen. In de loop der jaren is die stelling verzacht tot een tweestatenoplossing. Fatah bestuurt, nogal zwak en corrupt, de Westelijke Jordaanoever. Joodse kolonisten vreten stelselmatig die gebieden aan, zeker nu een uiterst rechtse, orthodoxe en ultranationalistische regering onder Netanyahu aan de macht is.

De Israëlische premier Netanyahu in 2020 nog op bezoek bij de Russische president Poetin. Offert hij nu de gespannen vrede op voor eigen ambities?

Ontmenselijking

In een oorlog is het niet de waarheid die het eerste slachtoffer wordt, maar de ethiek. Ontmenselijking wordt met propaganda onderbouwd. Wreedheid geminimaliseerd of goedgepraat door de aanvaller, uitvergroot en verontwaardigd opgehangen aan het morele failliet door de tegenstander. Palestina en Israël zijn een schoolvoorbeeld. De steeds hernomen beelden van een bende rabauwen (“vrijheidsstrijders”) die een vermoorde mens of een verkrachte naakte vrouw op moto of pickup triomfantelijk rondrijden en denken dat god ondertussen groot is, zijn pakkender omdat ze individuele bloeddorst tonen. Wreder nochtans zijn de massale, anonieme bombardementen op even weerloze groepen van mensen. Want Homeros wist het al: wrok en wraak zijn de kanten van eenzelfde munt. Het Midden-Oosten is niet beter dan Rwanda, waar mensen ook niet meer bestonden maar “kakkerlakken” heetten. Als een Israëlisch minister van Defensie, Yoav Gallant, de strijd tegen de “beesten” aankondigt, is rechteloosheid norm geworden.

War by proxy

Hamas noch Israël beseffen dat ze elkaar uitmoorden in naam van grotere machten, ze leveren een “war by proxy”, een gladiatorenstrijd waarbij de echte

belanghebbenden veilig in de tribune zitten. De opdrachtgevers (of ze nu de VS of Rusland, Iran of Saoedi-Arabië heten) spelen handig in op drie nefaste motiveringen: godsdienst, nationalisme en mateloze ambitie. Zij ondersteunen het vermetele, vermeende Grote Gelijk.

Netanyahu is al tien van de laatste twaalf jaar aan de macht. Zijn minachting voor internationale rechtsregels, zijn Arabische burens en vooral het democratisch staatsbestel laat zelfs vermoeden dat de gespannen vrede wordt opgeofferd aan zijn eigen ambities. Want dat de geheime diensten (Mossad, Aman en Sjinet) volledig verrast werden door de “onverwachte” inval van Hamas is weinig geloofwaardig. Een uitleg als “arrogante verwaarlozing van de dreiging” is een doodoener. Nu blijkt immers dat de beoogde uitroeiing van Hamas uitgaat van een redelijk grote kennis van het terrein, de 480 km onderaardse gangen, en de gecoördineerde spionagetechnieken.

Israëls Trump

Netanyahu had er alle voordeel bij om zijn eigen precaire situatie weg te wissen – al maandenlang protesteren honderdduizenden Israëli’s tegen uitholling van de rechtsstaat en fnuiking van het Hooggerechtshof, zelf

De enige grensovergang met Gaza in Rafah is ontoegankelijk gemaakt.

Speelbal

En dus wordt de hele zone de speelbal van rivalen op een hoger niveau: Turkije, Saoedi-Arabië en Iran. De laatste twee zitten al jaren verwickeld in een uitzichtloze oorlog die hun vazallen in Jemen uitvechten. Turkije heeft net als Iran uitbreidingsplannen, en werpt zich te pas en te onpas op als "bemiddelaar" (allicht zoals in Syrië, waar ze Koerdisch gebied bezetten en bestoken, of als in Azerbeidjan; Turkije produceert ook nieuwe wapens als drones en paragliders, en levert ze met plezier aan wie ze wil kopen).

Maar het kernland blijft Saoedi-Arabië, niet bepaald een land met voorbeeldig respect voor de mensenrechten, maar met des te meer geld. Het streeft onder kroonprins Bin Salman naar een breder defensiepact onder Amerikaanse koepel. DE VS hebben al oorlogsbodems naar Israël gestuurd. Europa weifelt: Havik Von der Leyen en gematigd EP-voorzitster Metsola lieten zich voorlichten door de Knesset, niet door de NGO's in Palestina.

Riaad wil ook toegang tot kernenergie voor "vreedzame doeleinden", zeker nu Iran doorwerkt aan zijn atoombom. Net als de gematigde Arabische landen (van Marokko tot Jordanië) stond het op het punt Israël diplomatiek te erkennen. Een vloek voor Hamas, een vergiftigd geschenk voor Israël (dat de bom al heeft). Uitstel is best een oorlog waard, blijkbaar. Ethiek wordt uitgeschakeld. Of zoals Ludo Abicht in Knack zei (11 oktober): "Immorele keuzes leiden uiteindelijk tot het verlies van autoriteit". Wat helaas de wanorde nog vergroot. Dan dreigt voor het ministaatje van de nieuwe Assassijnen vernietiging. Faute de combattants.

In een oorlog is het niet de waarheid die het eerste slachtoffer wordt, maar de ethiek. Ontmenselijking wordt met propaganda onderhouden.

25 februari 1997: de toenmalige Palestijnse president Yasser Arafat op officieel bezoek bij koning Albert II. Ook Hamas rekende met deze Palestijnse leider af.

riskeert hij een forse veroordeling voor omkoping, bedrog en smeergeld. Hij zet de rechters opzij als "een wettige oligarchie". Een regering van nationale eenheid tegen een buitenlandse vijand dient zich als meest probate middel aan. Oppositieleider Benny Gantz is al toegetreden, "hij levert de militaire ervaring die deze regering mist" (The Economist, 14 oktober). Oudpremier Yair Lapid werkt nog tegen zolang de ultraorthoxen op post blijven. Een nochtans erg conservatief blad als The Spectator schreef op 5 juli onverbloemd: "Netanyahu kan zich niet indenken vrijwillig macht te moeten afstaan. Wordt hij buitengewerkt, dan zal hij er alles aan doen om terug te keren". Israël's eigen Trump.

Hamas is in hetzelfde bedje ziek. Na de gewonnen verkiezingen van 2017 in de Gazastrook kwam het tot heftige botsingen met Fatah. Daarop greep Hamas de facto de macht en regeert onder Jachja Sinwar in een opgelegde eenpartijstaat. Dat er ruim 2 miljoen mensen leven op een lapje in de hoogte volgebouwde grond (360 km²), zowat de helft (47 %) van de bevolking is jonger dan 18, verantwoordt makkelijk de beschuldiging dat bombardementen de burgerbevolking treffen. Ze wordt als bovengronds schild gebruikt. De "nieuwe

Assassijnen" gebruiken ontvoerde en mishandelde gijzelaars (ook kinderen en ouderen) als pasmunt. Internationaal oorlogsrecht is langs beide kanten van geen tel meer.

Wie zijn dan de echte schuldigen? De Palestijnen worden uitgespuwd door alle Arabische staten. Het wordt licht vergeten hoe Jordanië zelf de Westbank aanhechte in 1947 en Oost-Jeruzalem bezette in 1949. In de Zesdaagse Oorlog (1967) vluchtten 200.000 Palestijnen en hun milities naar Jordanië. De spanningen liepen daar hoog op, het leger van koning Hoessein en bedoeienstammen slaagden erin in 1971 bij een bloedige burgeroorlog ("Zwarte September") de Palestijnen te verslaan, om uiteindelijk met Israël een vredesverdrag af te sluiten in 1994.

De gevluchte en uitgezette Palestijnen trokken langs Syrië naar Libanon, dat op zijn beurt ten onder ging aan een burgeroorlog. De opkomst van Hezbollah (een filiaal van Iran) heeft de stabiliteit van Libanon – ooit het Saint-Tropez van de streek – geen deugd gedaan. Syrië en Irak hebben zichzelf goeddeels vernietigd. Blijft Egypte, waar na een staatsgreep het autoritaire bewind van president Sisi in geen geval Palestijnse vluchtelingen in de Sinai wil.

Wij en de Nederlanders

door Bert Cornelis

Op 22 november 2023 zijn er in Nederland verkiezingen voor de Tweede Kamer. Het kabinet van Mark Rutte (VVD) sneuvelde begin juli na een discussie over het migratieprobleem. Wij, zuiderburen van onze Noorderburen, kijken altijd met meer dan normale belangstelling naar deze verkiezingen. En wat nuttige informatie is daarbij altijd welkom. Wie onze Noorderburen wat beter wil leren kennen, en wil weten welke nu de grote verschillen zijn tussen Belgen en Nederlanders, moet zeker het boek van Dirk Achten, 'Ligt het aan ons?', aanschaffen.

Achten heeft een wervelende carrière achter de rug. Hij was twintig jaar journalist bij De Standaard, schreef het daar tot hoofdredacteur, maar vertrok in 2002 naar de VLD als directeur van de 'M34'. Toen toenmalig VLD-voorzitter Karel De Gucht zich in het migrantenstemrecht verslikte en in 2004 minister van Buitenlandse Zaken werd, volgde Achten in zijn spoor als kabinetschef. Daar bouwde hij verder aan zijn carrière als ambtenaar en werd hij achtereenvolgens voorzitter van het directiecomité van de FOD Buitenlandse Zaken. In 2018 schreef hij het tot ambassadeur in Nederland. Onlangs ging hij met pensioen en verhuisde hij naar Frankrijk.

Bestuursculturen

In zijn boek gaat Achten op zoek naar de oorzaken en de achtergronden van de verschillen in bestuurscultuur tussen beide landen. Naar wat goed en wat misschien minder goed loopt. Daarbij kiest hij de volgende ingangen: het Nederlands zelfbeeld; het geval België; een stuk geschiedenis vanaf de zestiende eeuw; de ondermijning van het gezag en de democratie; het sociale

systeem en de coronacrisis; het geploeter van de ambtenaren.

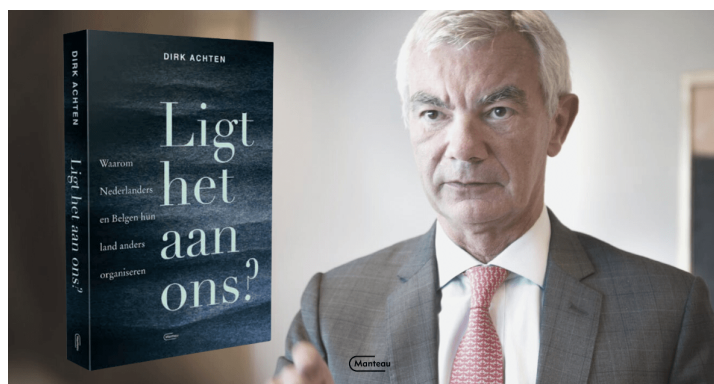
Groot verschil is natuurlijk de bestuurscultuur. In Nederland is die eerder technocratisch, in België wordt het bestuur politiek aangestuurd. Wel kampen beide landen met krakende bestuurssystemen. Maar de redenen zijn niet dezelfde. In Nederland is dat vooral het gevolg van het democratisch deficit – "alles wordt in Den Haag bedisseld", in België heeft natuurlijk veel met de ingewikkelde staatsstructuur te maken. Uiteindelijk komt alles neer op onvrede over de overheid, en dan zie je opvallende parallellen, zoals bijvoorbeeld in de stikstofproblematiek, met zowel Nederlandse als Vlaamse boze boeren.

Belangrijke conclusie van Achten: "Nederland kan best wel wat politieke en democratische input gebruiken om de koude, technocratische regentencultuur te temperen, en België heeft behoefte aan een serieuze shot langetermijndenken en het opwaarderen van kennis en kunde." Achten heeft enkele concrete voorstellen om dit democratisch deficit te verhelpen, bijvoorbeeld het verhogen van het aantal Kamerleden in de Tweede Kamer, en laat parlementsleden een regio of een kiesdistrict vertegenwoordigen om de "kloof" te verkleinen. Achten stelt ook voor om de Nederlandse ministers met meer medewerkers te omringen zodat ze niet zo afhankelijk zijn van de administratie. In België suggereert hij de omgekeerde beweging: kleinere kabinetten.

Goeroes

En hoe kijkt Achten nu naar de komende

Nederlandse verkiezingen? De Nederlanders dachten dat ze alles in modellen konden gieten, maar Pim Fortuyn wees hen erop dat er tal van samenlevingsproblemen waren die je daar niet mee oplost. Sindsdien twijfelen de Nederlanders aan zichzelf als gidsland en gaan ze voortdurend naar nieuwe "goeroes" op zoek. Zo zitten figuren als Caroline van der Plas van de Boer Burgerbeweging (BBB) en Pieter Omtzigt met zijn nieuwe partij 'Nieuw Sociaal Contract' nu in de lift. Vooral van Omtzigt (voormalig CDA) die bekend werd omwille van het blootleggen van de toeslagenaffaire (waarbij burgers door de overheid onterecht werden beschuldigd van het verkrijgen van toelagen), wordt veel verwacht. Hij breekt alle records in de peilingen. Achten is formeel: "Omtzigt is een opposant, geen bestuurder. Een man van het grote gelijk, niet van het compromis. Als de toekomst van het centrum alleen van zo iemand afhangt, ziet het er niet goed uit. Er

zullen anderen nodig zijn. Het goede nieuws is dat Omtzigt dat zelf beseft." Vervolg op 23 november.

Dirk Achten, *Ligt het aan ons? Waarom Nederlanders en Belgen hun land anders organiseren*, Manteau, Antwerpen, 2023, 208 blz., 22,99 euro.

door Jaak Gregoor

Na een kleine halve eeuw leven en werk in den vreemde bracht een grilletje van het Lot mij recent terug naar mijn Limburgse geboortestreek, alwaar ik thans een voormalige boerenstee bewoon vlakbij het Nationaal Park Hoge Kempen, een wonderlijk natuurgebied zoals het er ongeveer nog uitzag in de negentiende en vroeg twintigste eeuw, toen honderden landschapsschilders deze natuurpracht penselend kwamen vereeuwigen. Epicentrum van al dat gekonterfeit was het dorpje Genck, 'station d'artistes' en oord van bruisend artistiek leven.

Hôtel des Artistes

De dromerige heide met zijn vennen en lemen huisjes oefende een bijzondere aantrekkingskracht uit. Van heinde en verre zakten kunstenaars af naar de stille Kempen ter beoefening van het toenmalig modieuze 'pleinairisme'. Tussen 1840 en 1940 bezoeken maar liefst 350 schilders en fotografen de idyllische Limburgse heidelandschappen.

Rond 1890 vervoegt ook Brusselaar Emile Van Doren (1865-1949) de 'Genkse School', en hij blijft. Emile ontmoet in Genck de mooie Cidonie Raikem (1862-1948) die in de Statiestraat 'Café de la station' uitbaat, het koppel huwt, en transformeert de herberg tot Hôtel des Artistes.

Het hotel ontloopt zich al snel tot internationaal trefpunt van bevriende kunstenaars. Herman Richir, Edmond Verstraeten, Frédéric Mommen en René Olyn zijn vaste stamgasten, aquarellisten Elinor Barnard (1872-1942) en Henriette Lagrange (1853-1920) verwijlen er, auteurs als Neel Doff – Keetje Tippel – (1858-1942), Karel van de Woestijne (1878-1929) en Dominique Rolin (1913-2012) brengen er hun vakanties door.

Dominique Rolin in haar literaire werk: 'Je peux même assurer que c'est Genck, ses étangs, ses roseaux et ses bois de pins qui m'ont donné l'envie d'écrire.'

Jan Blockx

Veel schoon muziekvolk ook, daar in Hôtel des Artistes. Te beginnen met vriend des

Het Emile Van Dorenmuseum

huizen Charles Van den Borren (1874-1966), musicoloog en een van de pioniers van de authentieke uitvoeringspraktijk van oude muziek, nota bene gehuwd met Madeleine Rolin, dochter van de eerder genoemde aquarelliste Henriette Lagrange.

Ook componist Jan Blockx (1851-1912), leerling van Peter Benoit en diens opvolger als directeur van het Antwerps conservatorium, frequenteerde Hôtel des Artistes. Citaat uit zijn monografie: 'Den 18en juni was de derde akt van Baldie georkestreerd. De vakantie die daarop volgde, brachten we door te Genck in een hotel waarvan de goede landschapsschilder Emile Van Doren de hospes was. (...) Door een gelukkig toeval waren daar zangers tegenwoordig die precies de stemmen bezaten om de rollen van Theo, Veerle, Rikus en Rika voor te dragen. En zo kwam het dat de eerste uitvoering van den vierzang uit het eerste bedrijf van Baldie te Genck plaats had!'

Fanny, née Stéphanie, dochter van Cidonie Raikem, bleek eveneens door de klassieke muziekmicrobe gebeten. Ze speelde piano en harmonium, bezat een uitgebreide muziekbibliotheek en was geen onbekende in de Brusselse muziek- en theaterwereld.

En dan hebben we nog de opmerkelijke logé

Arthur Pétronio (1897-1983). Deze musicus, dichter en schilder, afkomstig uit het Zwitserse Davos-Platz, studeerde aan de conservatoria van Parijs en Luik, was een vermaard violist (leerling van Eugène Ysaïe), en wordt herinnerd als de vader van de 'verbofonie', een combinatie van poëzie en muziek.

Le Coin Perdu

Veel muzikale, picturale en literaire ambiance dus in Hôtel des Artistes, maar de Eerste Wereldoorlog maakte hier abrupt een einde aan. Alle hotels werden opgeëist door de Duitse bezetter.

Na De Grooten Oorlog verlieten Emile, Cidonie en dochter Fanny het hotel en vestigden zich in hun nieuwe villa 'Le Coin Perdu', gelegen op een eerder aangekocht stuk grond in een verloren hoekje van het dorpscentrum met uitzicht op de Molenvijvers.

Deze prachtige woning in cottage stijl herbergt thans het Emile Van Dorenmuseum, een kunsthuis dat met wisselende tentoonstellingen terugblijkt en tegelijkertijd ruimte biedt aan hedendaagse kunstenaars die zich door hun voorgangers laten inspireren.

Emile Van Dorenmuseum, huis van landschap en kunst, Henri Declenestraat 21, 3600 Genck
emilevandorenmuseum.be

Fusie of niet?

door Mark Bienstman,
mbienstman@hotmail.com

Recent werden in een aantal gemeenten referenda gehouden om bij de bevolking de bereidheid tot fusioneren na te gaan. Geen verassing... voor de meeste van die referenda was het resultaat negatief. Het is een universele, menselijke reactie om eerder sceptisch te staan tegenover veranderingen, tegenover zaken die men niet kent.

Maar daarmee is het probleem niet opgelost. Als we kijken naar het takenpakket dat op elke gemeente afkomt, kan men alleen maar beginnen duizelen: de nieuwe en verscherpte wetgeving op gebied van ruimtelijke ordening – leefmilieu – vervoer en verkeer – lokale veiligheid – dierenwelzijn – ... vereist de inzet van gespecialiseerde medewerkers, om al die regels en wetten te vertalen naar concrete, praktische beleidsdaden in elke gemeente.

Schaalvergroting

Daarnaast vereist het dagelijks management, zelfs van een kleine gemeente, de inzet van specialisten op het gebied van human resources (personeelsbeleid) – financiën & fiscaliteit – sociale begeleiding (denken we maar aan de problematiek van al dan niet gedocumenteerde inwijkelingen; daklozen; drugsverslaafden; gebroken gezinnen; ...) – onderwijs en kinderopvang – ouderenzorg (lokale WZC's). Kortom, de inzet van veel hooggeschoold (en dus duur) personeel. Om deze op een zinvolle (en rendabele) manier te kunnen inzetten, is voldoende 'kritische massa' vereist. In klei-

ne gemeenten (en dan mag de grens op 15 à 20.000 inwoners worden gelegd) is deze kritische massa er meestal niet. Dus als wij willen dat al deze taken professioneel en efficiënt worden aangepakt (m.a.w., dat ons belastinggeld goed wordt besteed), dan moet er gewoon zo vlug mogelijk naar schaalvergroting worden gezocht. Ook al om al deze hooggeschoolden een perspectief te kunnen bieden op doorgroeimogelijkheden en de uitbouw van een carrière.

'clusters' rond grotere en/of centrum steden (de zgn. 'donuts fusies', dus kleintjes die samengaan tegen de overname van de grote gebuur, steunen meer op sentiment dan op ratio).

Afgezien van de politici zelf (zij zien vaak in een fusie een bedreiging van hun leuke postjes), zijn er ook heel wat burgers die met zwakke (en zelfs schijn-)argumenten tegen zo'n fusiebeweging zijn: het zou de 'afstand'

tussen burger en bestuur vergroten (alsof met alle de moderne communicatiemiddelen die er nu voorhanden zijn, dit niet zou zijn te verhelpen); een 'rijke' gemeente zou moeten opdraaien voor de schulden van een 'arme' gemeente; de mogelijke fusiepartner ligt in een andere provincie (alsof we nog in de Middeleeuwen leven en 'grenzen' een obstakel zijn).

Een goede fusie begint met een goed plan en goede inspraak.

Grotere gemeenten

Men heeft dit vroeger proberen op te vangen door het creëren van allerlei intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (intercommunales - politiezones – brandweergebieden - ...). Maar deze bijkomende bestuurslagen (met aanverwante bestuursorganen en dito kosten), zijn zeker geen toonbeeld van efficiëntie en democratische transparantie. Daarom is er – naar onze bescheiden mening – maar één echte, duurzame oplossing: wij moeten gewoon naar grotere gemeenten (minstens 30 tot 35.000 inwoners). En liefst

Voor en tegen

Kortom, vooraleer men de bevolking raadpleegt over wel of niet fusioneren, zou men eerst een grondig uitgewerkt (en duidelijk) dossier moeten samenstellen van de pro' en contra's van zo'n fusie en daar liefst tegenwoordige debatten met de burgers rond voeren. En dan pas hun stem vragen, niet – zoals nu al te vaak gebeurt – omgekeerd. Want, zoals al zo vaak is gebleken....inspraak zonder inzicht, leidt tot uitspraak zonder uitsicht.

Pensioenstelsel als tikkende tijdbom

door Lawrence Vanhove,
politiek secretaris LVV

Bij ongewijzigd beleid is ons pensioenstelsel een tikkende tijdbom. We vestigen in deze bijdrage de aandacht op de tweede en de derde pijler. In mijn vorige bijdrage (Het Volksbelang september 2023) pleitte ik voor een nog bredere fiscale hervorming als prioriteit voor de volgende Federale regering. Na een kerntakendebat is dat immers de belangrijkste werf voor dit land.

In dit stuk wil ik ingaan op de derde belangrijkste werf: de tikkende tijdbom van ons repartitiestelsel. Meer bepaald: in welke mate is het wenselijk en houdbaar dat de overheid zelf 'Loon naar Werken' geeft aan gepensioneerden? Ik betoog dat de differentiatie via de tweede, derde en andere pijler dient te gebeuren en dat we paradoxaal genoeg voor een egalitairdere eerste pijler moeten gaan.

Belofte

Het idee dat loon naar werk via de eerste pijler van de pensioenen moet verlopen, is wat het is: een belofte. We nemen voor de betaalbaarheid van dat systeem aan dat er een arbeidsproductiviteitsgroei van 1,3% per jaar zal plaatsvinden van 2028 tot 2070. Ik hoop van harte dat dit zo zal zijn, maar niets garandeert dat technologie, productiviteit en de economische realiteit in de wereld in 2070 dit zal toelaten.

Ons systeem is er een dat voornamelijk uitgaat van intergenerationele solidariteit en repartitie, huidige belastingbetalers betalen voor huidige pensioenuitgaven. Als lopende pensioenuitgaven gefinancierd worden met schulden, dan betalen volgende generaties mee aan de huidige. Bij een lagere arbeidsproductiviteitsgroei, zal een grotere last op de uitgaven rusten op de schouders van de komende generaties en vice versa. Huidi-

ge beloften beperken dan verder potentieel toekomstige beleidsruimte.

In tegenstelling tot wat soms uit maatschappelijke debatten lijkt, is er voor liberalen geen productiviteitsplicht: geen druk om je opbrengsten aan de schatkist te maximaliseren. Het systeem van gulle pensioenbeloften, legt echter een druk op beleidsmakers om die autonomie van de burger te beperken. Hoe verhouden deze steeds groeiende eisen van de welvaartsstaat zich tot kwesties zoals burn-out en intra-generationale ongelijkheid? Om allerhande redenen moeten we dus nadenken over een omslag.

Royaal

De pensioenen voor zelfstandigen en bedienden zijn in de laatste jaren gelijk geworden, 1.500 euro netto werd de norm. Geruisloos werd dit tevens geïndexeerd, wat maakt dat het minimumpensioen in de eerste pijler al zeer royaal is geworden. Verworven rechten van ambtenaren zijn echter grotendeels buiten schot gebleven en verder geïndexeerd.

In de verre toekomst wachten dus – bij onveranderd beleid – grote ongelijkheden, de intra-generationale solidariteit is uit balans. Behalve de anomalie van de perequatie, blijven we ambtenaren een veel hogere – onhoudbare? – belofte maken dan voor de andere categorieën. Pleidooien om dit gelijk te trekken lijkt voor ambtenaren een inperking van hun pensioen, een woordbreuk op hun arbeidsvoorwaarden.

Maar wat indien we die pensioenrechten nu eens hard maken, en ook voor hen beginnen in te zetten op kapitalisatie in de tweede pijler. Statutaire ambtenaren kunnen dus wel aan kapitaalopbouw doen als onderdeel van hun

loonpakket, net als iemand in de privé-sector. Dan kunnen we pensioenen ongeacht statuut op termijn gelijktrekken, en – mits voldoende aantal gewerkte jaren en dergelijke – het pensioensysteem in de toekomst volgens inkomsten en noden voor een menswaardig bestaansminimum aanpassen binnen het systeem van repartitie.

Zekerheid

Loon naar werken doen we dan zelf door mensen te laten opbouwen tijdens de carrière via kapitalisatie. De huidige arbeidsvoorwaarden gedragen door de huidige overheidsuitgaven, zo herstellen we de balans in de intergenerationele solidariteit. Eigenlijk bieden we ambtenaren dus een zekerheid die ze vandaag allesbehalve hebben, en perken we toekomstige onzekerheden voor hen in. Nog een silver lining: overstappen tussen ambtenarij, een job in de privé-sector en het ondernemerschap heeft dan geen impact meer op pensioenrechten.

Het is duidelijk dat een herziening van ons pensioenstelsel noodzakelijk is. Een liberale benadering houdt in dat we streven naar een eerlijker én houdbaar systeem, waarbij de verschillen tussen beroepsgroepen weggevoerd worden en kapitaalsopbouw centraal staat. Het einddoel is duidelijk: een duurzaam én fair pensioenstelsel creëren voor alle generaties.

De overheid kan loon naar werken bieden, maar doet dat met de mogelijkheden en middelen van vandaag. Niet met dure beloften in de toekomst op kosten van volgende generaties. We herstellen dus de balans in de intergenerationele solidariteit. Laat bovenstaande denkoefening een eerste aanzet zijn om na te denken over een echte pensioenhervorming.

Draag uw steentje bij

door Sébastien Baudart,
liberaal archief 'Liberas'

Vanaf het najaar van 1987 verkoopt de PVV 'steentjes'. Niet dat de liberalen een bedrijf in bouwmaterialen beginnen, het zijn slechts symbolische papieren 'steentjes' met als doel geld in te zamelen voor een nieuw partijhoofdkwartier.

Nieuw PVV-huis

De opmerkelijke fondsenwervingscampagne, die in september 1987 start, krijgt de naam 'Draag uw steentje bij' en moet 10 miljoen frank opbrengen voor de aankoop van een nieuw hoofdkwartier. De toenmalige lokalen in de Regentlaan zijn weliswaar goed gelegen, maar de sterk gestegen huurprijs weegt zwaar op het partijbudget. Een aankoop lijkt het Partijbureau bijgevolg een beter idee, vooral gezien de op dat moment gunstige intrestvoeten.

Ideale ligging

Het nieuwe PVV-huis komt recht in het centrum van Brussel, op nummer 34 van de Melsensstraat. Een ideale ligging volgens ondervoorzitter en notaris Ignace Van Belle, die het project in het PVV-maandblad Vrij voorstelt: dicht bij het centrum en met ruime parkings in de buurt. Het gebouw dateert van het begin van de twintigste eeuw en was lang in gebruik door de Etablissements Henri Benedictus, en later door de ASLK. Het vroegere gebruik verklaart de speciale inrichting van het gebouw, met beneden een werkatelier en boven bureaus.

De steentjes

Om de gulle schenkers een tastbaar aandenken te geven, laat de PVV honderdduizend genummerde 'symbolische steentjes' van honderd frank drukken, met op de voorkant het nieuwe gebouw en op de achterkant de buurt gezien vanuit de lucht. De partij verkoopt ze via het nationaal secretariaat, maar roept ook de lokale PVV-afdelingen, de PVV-vrouwen, de PVV-Jongeren en individuele leden op om als verkopers op te treden. Om potentiële schenkers extra te motiveren, zijn de steentjes tegelijk ook tombolabiljetten. Wie voor minstens tienduizend frank bijdraagt, krijgt bovendien een vermelding op een steen die in de inkomhal aangebracht zal worden. Vanaf duizend frank is de bijdrage fiscaal aftrekbaar.

Bouwtekening

In Vrij van juni 1988, negen maanden na de start van de actie, meldt de partij dat de inzameling in een eerste fase zeer vlot verliep, maar dat de vervroegde parlementsverkiezingen van 13 december 1987

voor een terugval zorgden. Desondanks had de partij het gebouw begin 1988 kunnen aankopen. In juni 1988 is er 1.278.400 frank, net geen dertien procent van het totaalbedrag, ingezameld. Vrij trekt de actie weer op gang met de publicatie van een bouwtekening van de vernieuwde voorgevel en de melding dat binnenkort de bouwvraag goedgekeurd zou worden en de werkzaamheden zouden beginnen.

Bezoek de werf

Eind 1988 is er nog heel wat werk (en geld nodig) voor de inrichting. Vanaf 5 december beginnen immers de verbouwingen, met respect voor het oorspronkelijke gebouw. Als extra stimulans kunnen bijdragers nu een bezoek aan de werf in het gezelschap van voorzitter Annemie Neyts aanvragen. Over 'Draag uw steentje bij' is de partij in Vrij opvallend eerlijk, het 'draaide niet rond', 'gewoon omdat zij doorkruist werd door twee verkiezingen en daardoor fel verbleekte'.

Laatste rechte lijn

Om de sympathisanten aan te sporen tot extra financiële inspanningen krijgen ze uitleg over het verbouwingsproces en wordt benadrukt dat de giften fiscaal aftrekbaar zijn. Bovendien wordt een beroep gedaan op hun fierheid: "de andere Vlaamse partijen zijn al comfortabel gehuisvest. De PVV zal de laatste van de Vlaamse partijen zijn om in haar eigen gebouw ondergebracht te worden. Nu is het aan ons. Een eigen huis, uw huis. In het hart van Brussel. Tussen droom en werkelijkheid staat een grote geldinzamelactie. U kan de droom helpen omzetten in werkelijkheid."

Deze werkelijkheid volgt enkele maanden later: de PVV is vanaf juni 1989 te bereiken op het nieuwe adres, Melssensstraat 34, dat anno 2023 nog steeds in gebruik is.

(Dit is een bewerkte versie van het gelijknamige artikel op Liberas Stories www.liberasstories.eu)

